

Forskning om kulturskolan

En forskningsöversikt av Simon Lindgren

Förord

Vilken forskning finns om de offentligt finansierade musik- och kulturskolorna? Vad forskas det om och vilka är det som forskar?

Simon Lindgren, professor i sociologi vid Umeå Universitet, har på uppdrag av Sveriges Musik- och Kulturskoleråd (SMoK) fått uppdrag att göra en forskningsöversikt. Avgränsningen har varit forskningsarbeten som direkt berör offentligt finansierade musik- eller kulturskolor. Översikten berör därför inte all forskning kring musik- och konstundervisning samt estetiska läroprocesser mer generellt. Arbetet genomfördes under hösten 2014.

Kulturskolan är den största offentligt finansierade kulturverksamhet för barn och unga i Sverige. Över 200 000 barn deltar och kommunerna avsätter årligen runt två miljarder till denna verksamhet. För att kunna utveckla och förnya denna verksamhet behövs kunskap och forskning. Hur ser verksamheten ut? Vilka når vi? Vilken betydelse har avgifter? Hur har verksamheten förändrats över tid? Frågorna är många.

Forskningsöversikten visar på flera och stora vita fläckar. Kulturskolan är i väldigt stor utsträckning outforskad.

Vår förhoppning är att denna forskningsöversikt kan bidra till ökad kunskap om forskningsläget, vita fläckar och stimulera till nya forskningsinsatser!

Torgny Sandgren

generalsekreterare, Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

1

Sammanfattning

En forskningsöversikt har sammanställts i syfte att ge en sammanfattning och överblick över studier som specifikt handlar om offentligt finansierade musik- och kulturskolor. Sökningar gjordes i ett flertal bibliografiska databaser, både svenska och internationella. Den befintliga forskningen är ytterst begränsad. Totalt sett handlar det om ett sjuttiofem referenser som kan delas in tematiskt i ett mindre antal forskningsområden.

För det första hittar man historiska överblickar och berättelser, ofta från specifika orter. I dessa studier återger forskare, praktiker och lekmän olika historiska narrativ om hur kommunala musikskolor har vuxit fram, fungerat, transformerats och utvecklats. Skolorna formades under 1940- och 1950-talen i socialdemokratisk folkbildningsanda, hade sin guldålder under 1960-1980-talen och har från 1990-talet och framåt hanterat en rad omvärldsutmaningar. Det finns också en viss slitning mellan det traditionella folkbildningsidealet och en mer elitistisk – finkulturell – strävan.

För det andra finner man en uppsättning studier om musik- och kulturskolors samhällsroll mer generellt. De ses som en resurs i kulturlivet, och det betonas hur estetiska läroprocesser får (eller i alla fall borde ha) en alltmer central roll i det globaliserade nätverkssamhället. Musik och kultur spelar en viktig roll social och kulturell utveckling, mångfald, och för det så kallade livslånga lärandet.

För det tredje förekommer studier som behandlar förhållandet mellan elever och lärare inom musik- och kulturskolan. Här handlar det ofta om frågor i spänningsfältet mellan traditionellt innehåll och traditionella arbetsformer å den ena sidan, och mer experimentella och dynamiska förhållningssätt å den andra. Den dubbelheten framkommer också i de studier som har gjorts mer specifikt om musikskollärarollen. Vidare har en del studier har identifierat klass-, köns- och etnicitetsmässiga skevheter i rekryteringen till musik- och kulturskolor. En tröghet när det gäller förmågan att tala till allt mer heterogena målgrupper kan vara en del av förklaringen till detta, medan andra anledningar kan vara rent ekonomiska.

För det fjärde, slutligen, behandlar forskningen de utmaningar som musik- och kulturskolorna står inför i relation till ett föränderligt omgivande samhälle. Utmaningarna kan handla om den ovan nämnda ökade heterogeniteten i elevunderlaget, om marknadsekonomins villkor, samhällets tilltagande individualisering, ekonomiska kriser, föråldrade arbetssätt och om utmaningarna från digitala plattformar och nya lärmiljöer.

2

Uppdrag, avgränsningar och metod

Att ringa in den forskning som har bedrivits om musik- och kulturskolor kräver förhållandevis precisa sökord. Ett stort antal studier finns om relaterade områden som musik- och konstundervisning och estetiska läroprocesser mer generellt. Men syftet med den här forskningsöversikten är att ge en sammanfattning och överblick när det gäller studier som mer specifikt handlar om offentligt finansierade musik- och kulturskolor. Det kan då röra sig om forskning om sådana skolors verksamhet, deras historik och roll i samhället och så vidare.

Översikten bygger på en uppsättning sökord som har använts i en rad utvalda databaser. Sökorden är: (kommunal) musiskola, (kommunal) kulturskola, (public) arts education, (public) music schools, (public) art schools och after school activities. De bibliografiska databaser där sökningarna har gjorts är Libris, Scopus, Web of Science, Academic Search Elite (EBSCO), Communication & Mass Media Complete (EBSCO), PsycINFO (EBSCO), SocINDEX (EBSCO) och Google Scholar. I anslutning till de individuella sökningarna har en manuell genomgång av resultaten gjorts för att sortera bort träffar som, trots sökorden, avser studier som handlar om andra studieobjekt och frågor än sådana som är av intresse här. Strategin som helhet innebär, som alla andra tänkbara tillvägagångssätt, vissa risker för skevheter. Inkluderandet av Libris — de svenska bibliotekens gemensamma databas med 7 miljoner titlar — tillsammans med den brett inkluderande söktjänsten Google Scholar, och dessutom de största renodlat akademiska databaserna (Web of Science, Scopus etc.), torde dock ge en förhållandevis god representation. En annan felkälla kan vara de använda sökorden. Med en annan uppsättning ord skulle givetvis resultatet ha blivit ett annat, men å andra sidan är posterna i databaserna generellt indexerade så att en publikation fångas upp av mer än ett sökord. För att man helt ska missa en relevant post krävs alltså att inte bara ett utan flera lämpliga sökord saknas.

Arbetet med detta ledde fram till insikten om att den befintliga forskningen är ytterst begränsad, även med hänsyn tagen till studieobjektets specifika karaktär. Totalt sett handlar det om ett sjuttiotal referenser som kan delas in tematiskt i ett mindre antal forskningsområden som beskrivs nedan. Det bör betonas ännu en gång att den omfattande forskningen om didaktik och estetiska läroprocesser alltså har filterats bort här, till förmån för studier som handlar om offentligt finansierade musik- och kulturskolor mer specifikt.

3

Historiska överblickar och berättelser från specifika orter

Den största andelen av den befintliga forskningen består av publikationer där forskare, praktiker och lekmän återger olika historiska narrativ om hur kommunala musikskolor eller teaterverksamheter har vuxit fram, fungerat, transformerats och utvecklats. Det handlar om beskrivningar av hur de växte fram i socialdemokratisk folkbildningsanda och i syfte att utjämna ekonomiska klyftor. Den beskrivningen görs till exempel av Persson (2001), och berörs också Gustafsson (2000) i en översikt av det musikpedagogiska fältets framväxt i Sverige 1900-1966.

I en bok (Lagnefeldt, 1971) beskrivs teaterverksamheter för barn i Stockholm från 1926 till 1968, och boken "Lyssna är silver — spela är guld" (Reimers-Wessberg, 1991) beskriver hur musikskolorna i Sverige tog form och etablerades under 1940- och 1950-talen. En kraftig expansion av just musikskoleverksamheten skedde under 1960-talet när folkskolans och läroverkens instrumentalundervisning avvecklades i och med den nya enhetsskolan. Samtidigt befinner sig musikskolan i ett spänningsfält mellan det jämlikhetssträvande bildningsidealet å den ena sidan och satsningen på en elit å den andra (Hofvander Trulsson, 2010; Holmberg, 2010). Även Tivenius (2008) beskriver den kommunala musikskolans historia, från dess rötter i 1800-talets privata institut via etableringen av den första kommunala musikskolan i Katrineholm 1943, dess storhetstid under 1960- till 1980-talen, och fram till nutid.

Internationellt beskriver Williams (2008) den historiska utvecklingen av slagverksorkestrar för elever i amerikanska skolor, från rötterna i Trinidad och Tobago och fram till dess idag ökande popularitet. Man har historiskt jobbat med allt fler musikaliska genrer, och den relativt enkla tekniken gör den här typen av orkestrar lämpliga ur flera pedagogiska hänseenden.

Mycket av den historiska litteraturen om kommunala musik- och kulturskolor bygger på berättelser och erfarenheter från specifika orter. Henningsson och Lindqvists bok "Den kommunala musikskolan på en industriort" (1971) är en sådan, och bland andra märks Aurells (1999) studie av tillkonsten av Staffanstorps kulturskola och Lindeborgs (1999) fallstudie av institutionaliseringsprocessen omkring musikpedagogiska traditioner i Stockholm i slutet av 1950- och början av 1960-talet.

Även annan dokumentation av musik- och kulturskolors framväxt, verksamhet och utveckling på specifika orter finns. Det handlar då bland annat om Ystad (Aldenbjörk, 1998), Borås (Andersson Wåhlström, 2014), Hedemora (Boström, 1997), Stockholm (Hellström & Nilsson, 1973; Sundstedt & Jacobson, 1998), Örebro (Nilsson, 2001), Mörbylånga, Tranås, Kiruna och Borås (Persson, 1998).

4

Generella studier av musik- och kulturskolors roll

En relativt omfattande kategori av studier kan sägas handla om mer generella frågor relaterade till offentligt finansierad musik-, teater- och kulturundervisning. Ett exempel på en sådan studie är boken “Den kommunala musikskolan: En resurs i kulturlivet” (Svenska Kommunförbundet, 1984), ett annat är “Kommunala musikskolan: Mycket mer än musik” (Aldenbjörk, 1998) och ett tredje är “Vår teater – de första 60 åren” (Hägglund, 2002).

I ett tyskt perspektiv (Fuchs, 2013) beskrivs en utveckling i riktning mot kulturskolor som engagerar elever i musik och andra kulturaktiviteter efter skoldagens slut. Uppluckrandet av gränser mellan kommunala musikskolan och andra skolor diskuteras också av Brändström & Wiklund (1995) som talar om en symbiotisk relation mellan musikhögskole- och musikskolekulturer. Samarbeten mellan grundskolan och kulturskolor har också studerats av Stålhammar (1995) och Hellgren (2011).

Brändström, Söderman och Thorgersen (2012) skriver i artikeln “The double feature of musical folkbildning: Three Swedish examples” om den ovan nämnda dubbelheten mellan demokratiska och elitistiska tendenser, och utvecklar också resonemanget om spänningar mellan finkultur och populärkultur och kontroll och frihet. Deras fallstudier behandlar inte direkt kommunala kulturskolor men diskussionen har ändå viss relevans för även det området. De studerar en folkhögskola, en privat musikskola och hiphopkulturen som lärandemiljö.

I en annan artikel (Champarnaud, Ginsburgh & Michel, 2008) diskuteras en grupp ekonomer vikten av offentlig kulturutbildning för unga mer allmänt. Man konstaterar att statliga subventioner av kultur räcker inte till för att säkra den kulturella skolningen hos den uppväxande generationen. Man menar att det också krävs offentligt finansierade möjligheter till kulturell skolning och kulturutövande bland unga. Vidare konstaterar Graham (2009) att unga som deltar i musikskolor tenderar att ha en bredare smakprofil än de som inte gör det. Dessutom menar han att musikutbildning har potentialen för att i förlängningen minska de symboliska gränserna mellan olika etniska grupper. I en artikel av Nagel, Damen och Haanstra (2001) beskrivs dock hur en ökad satsning på kultur inom det holländska skolväsendet inte var så framgångsrik som man hade hoppats när det gällde att långsiktigt uppnå en ökad kulturell orientering bland eleverna. Heuser (2011) visar dock med ett amerikanskt exempel på ett framgångsrikt och kreativt pedagogiskt arbete där man engagerat elever tillsammans med jämnåriga hemlösa inom ramen för instrumentalundervisning. Can och Yuksel (2011) diskuterar också, i ett EU-perspektiv och i relation till tanken om ett livslångt lärande, att offentlig musikutbildning kan spela en aktiv roll i utvecklingen både av individer och samhället.

5

Elever och lärare

Ett annat tongivande tema i forskningen handlar om relationen mellan lärare och elever inom musik- och kulturskolan. En central fråga här handlar om huruvida man bygger verksamheten på en gammalmodig modell som inte är öppen för förändring. I en studie av Rostvall och West (2001) beskrivs exempelvis interaktionen mellan elever och instrumentallärare inom kulturskolan som präglad av reproduktion och stagnation gällande innehåll och form. Stagnation och konservatism lyfts också fram av Tivenius (2008) som i en enkätstudie av didaktiska och musikaliska attityder och värderingar bland lärare inom musikskolan understryker verksamhetens slutna karaktär.

En uppsättning studier har en utvärderande karaktär och handlar om hur deltagandemönster ser ut, och om hur elever ser på verksamheten i kommunal kulturskola (Blomdahl & Frostenson, 2003; Frostenson, 2003; Kristensson 2002; Carlsson, 2003; Göranson, 2012). Uppföljningar har också gjorts av vilka konsekvenser övergången till kulturskolor har haft (Elofsson, 2009; Immonen & Nordström, 1997). Musikskola eller kulturskola - det är frågan?: en jämförande studie mellan en sk traditionell musikskola i Umeå och en kulturskola i Södertälje. Piteå. Andra studier av detta slag handlar exempelvis om elevers uppfattningar om att jobba med musikal- och teaterprojekt (Chaib, 1996; Törnquist, 2000).

Generella mönster är att flickor deltar i verksamheten i mycket högre grad än pojkar, och att deltagandet är starkt klassbundet. Deltagandet är betydligt högre bland ungdomar från familjer med större resurser och högutbildade föräldrar. Grafström (2007) har visat hur tre avgiftsfria kulturskolor har lyckats öka rekryteringen av elever från familjer med lägre socioekonomisk status.

Vidare är den tidigare kommunala musikskolans verksamhet dominerande inom kulturskolorna, även om aktiviteter som dans och teater tar viss plats.

Elofsson (2009) konstaterar också att det klassbundna deltagandet står i relation till ett lägre deltagande för ungdomar med invandrarbakgrund (se även Hofvander Trulsson, 2004). Även om man kontrollerar för att vissa av dessa kommer från familjer med mindre resurser är de underrepresenterade. I en artikel av Johnson (2004) diskuteras multikulturella frågor inom musikundervisning och lyfter då fram två dimensioner. De skevheter som finns handlar dels om själva tillgången till att få delta i undervisningen, dels om den dominans som ett västligt musikaliskt kulturarv har i undervisningens innehåll. Vikten understryks av att musikskolor anpassar både läroplan och metoder efter den förändrade elevpopulationen. En doktorsavhandling av Hofvander Trulsson (2010) intresserar sig för utlandsfödda föräldrars syn på betydelsen av deras barns deltagande i musikskolan. Dessa föräldrar ser den kulturella bildningen som en investering i potentiell klassmobilitet. Lilliedahl och Georgii-Hemming (2009) utreder i en annan artikel mer allmänt vad föräldrar har för

förväntningar på kulturskolan. De visar då på dilemmat som har att göra med att dels undervisa för elevernas kortsiktiga lust, dels för deras långsiktiga behov.

När det gäller lärarrollen inom musik- och kulturskolor finns en omfattande litteratur som behandlar mer didaktiskt orienterade frågor (Ericsson & Lindgren, 2011; Ferguson, 2009; Russell-Bowie, 2009; Toboso, 2010). Ett mindre antal studier behandlar dock dessa frågor mer specifikt i relation just kommunal musik- och kulturskola. Ohlsson-Blendulf (1992) har gjort en dagboksstudie där ledare inom sexton musikskolor reflekterar över sin roll. Detta sätts i relation till befattningsbeskrivningar och målsättningar. I en studie av Tivenius (2008) identifieras så många som åtta olika musiklärartyper: 'missionären' (traditionsorienterad, konservativ); 'portvakten' (defensiv, konservativ); 'musikanten' (lustdriven, konservativ); 'mästarläraren' (konservatorietradition, mästare-lärling); 'kapellmästaren' (orkesterspel, konservativ); 'förnyaren' (förändringsbenägen); 'antiformalisten' (radikalt förändringsbenägen); 'pedagogen' (fokus på lärarrollen, processorienterad). Typologin är fint graderad och komplex, men understryker att musik- och kulturskolorna befinner sig i ett spänningsfält mellan tradition/konservatism och förändring/nytänkande.

6

Omvärld och utveckling

Ytterligare ett forskningstema handlar om de utmaningar som musik- och kulturskolorna står inför i relation till ett föränderligt omgivande samhälle. En rad faktorer – den ökade heterogeniteten i elevunderlaget har exempelvis nämnts ovan – innebär att verksamhetens syften och innehåll måste tänkas om. I en doktorsavhandling av Holmberg (2010) framkommer det att lärare inom musiksskolan ser sin verksamhet som underkastad marknadsekonomins villkor. De ser å ena sidan sig själva som viktiga kulturbärare, men upplever sig å den andra sidan begränsade när det gäller genomförandet av undervisningen i ett alltmer individualistiskt samhälle som tvingar dem till förändring. Hofvander Trulsson (2010) menar att finanskriserna i USA och Europa har inneburit att kommunerna har mindre pengar än förr att satsa på kulturskolorna. Vidare finns nya verktyg och plattformar för musikutövande som kan hota de mer traditionella former som präglar musik- och kulturskolor, inte minst i form av digitala medier (Comeau, 2010; Väkevä, 2010).

Som nämnts ovan anses verksamheten ha haft sin guldålder under 1960-80-talen, och i en studie av Gaál (1982) ställs frågan om varför elevantalet i den kommunala musiksskolan sjunker. I en nyare publikation (William Kristiansen, 2002) väcks frågan om musik- och kulturskolornas kris utifrån ett annat perspektiv: ska det vara 'skola eller nöjesfält'?

Redan i början av 1990-talet behandlades den kommunala musikskolans framtida utmaningar vid ett symposium vid Kungliga Musikaliska Akademien (Reimers, 1992), och omkring det årtiondets mitt följde ett par studier som handlade om skolformens förändring från musikskola till kulturskola (Graneheim, 1994; Kempe, 1994; Sjölander, 1995). Även på senare år är frågor om omvärldsutmaningar och utvecklingsfrågor på agendan. I studien "Sikta högt" (Nilsson, 2011) redovisas resultat från ett omfattande kompetensutvecklingsprojekt, arrangerat av SMOK, för kulturskolor i östra mellansverige. Målet med projektet var förnyelse genom att lärarna skulle införliva nya arbetssätt och metoder i undervisningen. Detta för att möta ökad konkurrens och stärka sin slagkraft. När det gäller utvecklingsfrågor mer praktisknära har Tivenius (2001) gjort en fallstudie av hur målformuleringsprocessen vid kulturskolor ser ut.

7

Övriga studier

Utöver de fyra breda teman som har presenterats ovan finns det också en del studier som behandlar förhållandet mellan musik- och kulturskolor och den reguljära skolan. Bergstrand-Wilson (1993) utreder likheter och skillnader och granskar förutsättningarna för ett större samarbete. Rasmussen (1992) diskuterar musikskolans roll i temaarbeten inom musikämnet på högstadiet, och Eiserman Ålund (1995) har intresserat sig för hur kommunaliseringen av skolan har påverkat musikskolan. Förhållandet mellan de olika skolformerna studeras också av Carlsson (2000) och då med särskilt fokus på lärandeformer inom och utanför musikskolan.

Andra exempel på övriga studier handlar om barns ensemblemusicerande både informellt och inom musikskolan (Salar, 1999) och om folkmusikens roll i undervisningsinnehållet (Holmén, 1992).

8

Referenser

- Aldenbjörk, H. (1998). Kommunala musikskolan: mycket mer än musik. In Musik i Ystad / redaktör: Per-Erik Sjösten ; författare: Herbert Aldenbjörk ... (Vol. S. 136-1).
- Andersson Wåhlström, T. (2014). Kulturskola i Borås: arkitektur som redskap i kreativ miljö. Göteborg: Chalmers tekniska högsk.
- Aurell, C. (1999). Att växa istället för att krympa: Staffanstorps kulturskola blir till. Stockholm: Trygghetsfonden för kommuner och landsting.
- Bergstrand-Wilson, K. (1993). Musikskola och grundskola i samverkan: vad skiljer och vad förenar?: en granskning av förutsättningarna för ett utökat samarbete mellan de båda skolformerna. Stockholm: Kungl. Musikhögskolan, Centrum för musikpedagogisk forskning.
- Blomdahl U, Frostenson C. (2003). Vilket betyg ger barn, ungdomar och föräldrar Kulturskolan? Stockholm: Kulturförvaltningen.
- Boström, M. (1997). Vad betyder en musikskola?: om värden och funktioner hos Hedemora musikskola. Falun: Dalarernas forskningsråd.
- Brändström, S. & Wiklund, C. (1995) Två musikpedagogiska fält: en studie om kommunal musikskola och musiklejarutbildning. Umeå: Umeå universitet
- Brändström, S., Söderman, J. & Thorgersen, K. (2012) The double feature of musical folkbildning: three Swedish examples. *British journal of music education* (29):1, s.65–74
- Brändström, S., Söderman, J., & Thorgersen, K. (2012). The double feature of musical folkbildning: three Swedish examples. In *British journal of music education* (Print) (Vol. 2012 (29):). *British journal of music education* (Print).
- Can, A. A., & Yuksel, U. (2011). Community colleges and music education in the direction of lifelong learning. In Yalin, HI and Adiloglu, F and Boz, H and Karatas, S and Ozdamli, F (Ed.), *World Conference on Educational Technology Research 2011* (Vol. 28). doi:10.1016/j.sbspro.2011.11.131
- Carlsson, A. (2000). Lärande i och utanför musikskolan. Lund: Lunds univ., Musikhögskolan i Malmö.

- Carlsson, J. (2003). En studie av ungdomars tankar och upplevelser kring en kommunal musikskola : en fallstudie av Mörbylånga musikskola. Örebro: Örebro universitet, Musikhögskolan.
- Chaib, Christina (1996). Ungdomsteater och personlig utveckling. En pedagogisk analys av ungdomars teaterskapande. (Avh.) Lunds universitet.
- Champarnaud, L., Ginsburgh, V., & Michel, P. (2008). Can public arts education replace arts subsidization? *Journal of Cultural Economics*, 32(2), 109–126. doi:10.1007/s10824-008-9060-4
- Comeau, P. L. (2010). A Dilemma of Fine Arts Education in the Online Domain: Bridging the Digital Disconnect. In Chova, Lg and Belenguer, Dm and Torres, Ic (Ed.), 3rd International Conference of Education, Research and Innovation (ICERI2010).
- Eiserman Ålund, L. (1995). Musikskolan och den kommunaliserade skolan: en explorativ studie huruvida kommunaliseringen av det allmänna skolväsendet haft någon effekt på musikskolan. Göteborg: Göteborgs univ., Institutionen för musikvetenskap.
- Elofsson S. (2009). Kulturskolan 1998. Kön och social bakgrund. Stockholm: Idrottsförvaltningen, forskningsenheten. Stockholms universitet: Institutionen för socialt arbete.
- Ericsson, C., & Lindgren, M. (2011). The conditions for establishment of an ideological dilemma: antagonistic discourses and over-determined identity in school music teaching. *Discourse-Studies in the Cultural Politics of Education*, 32(5), 713–728. doi:10.1080/01596306.2011.620754
- Ferguson, K. (2009). Filtered Through the Lenses of Self: Experiences of Two Preservice Music Teachers. In Barrett, MS and Stauffer, SL (Ed.), *Narrative Inquiry in Music Education: Troubling Certainty* (pp. 87–106). doi:10.1007/978-1-4020-9862-89
- Frostenson C. (2003). Lust och glädje: Hur uppfattar och värderar eleverna Kulturskolans undervisning? – Rapport från en undersökning av Kulturskolan i Stockholms stad. Stockholm: Kulturförvaltningen.
- Gaál, Z. (1982). Varför slutar eleverna i den kommunala musikskolan? : redovisning av pilotundersökning. Göteborg.
- Grafström, M. (2007). Kulturskolan - "en skola för alla?". En studie om Kulturskolans tillgänglighet med fokus på avgiftsfrihet. Kandidatuppsats, Lunds universitet, Musikhögskolan i Malmö.
- Göranzon, I. (2012). Inflytande och delaktighet i musikskolan : en enkätstudie av de kommunalt finansierade musikskolorna i Uppsala. Uppsala: Uppsala universitet. Retrieved from <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-169435>
- Graham, R. (2009). The function of music education in the growth of cultural openness in the USA. *Music Education Research*, 11(3), 283–302. doi:10.1080/14613800903144296
- Graneheim, L. (1994). Från musikskola till kulturskola : en studie av en skolform i förändring : "Den kommunala musikskolans uppgång och fall" - eller? Stockholm: Centrum för musikpedagogisk forskning, Kgl. Musikhögskolan.

- Gustafsson, J. (2000). Så ska det låta. Studier av det musikpedagogiska fältets framväxt i Sverige 1900-1965 (Uppsala studies in Education 91). Diss. Uppsala Universitet.
- Hellgren, J. (2011) "I min familj är vi omusikaliska". En studie av barns musikaliska identitet. (Lic.) Luleå, Luleå tekniska universitet.
- Hellström, G., & Nilsson, M. (1973). Den kommunala musikskolan i Stockholm. Stockholm: Stockholms universitet.
- Henningsson, I., & Lindqvist, C.-O. (1971). Den kommunala musikskolan på en industriort: en deskriptiv studie. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Heuser, F. (2011). Ensemble-based instrumental music instruction: dead-end tradition or opportunity for socially enlightened teaching. *Music Education Research*, 13(3), 293–305. doi:10.1080/14613808.2011.603043
- Hofvander Trulsson, Y. (2004). Kulturskolan i integrationens kraftfält. Magisteruppsats, Lunds universitet, Musikhögskolan i Malmö.
- Hofvander Trulsson, Y. H. (2010). Musikaliskt lärande som social rekonstruktion: Musikens och ursprungets betydelse för föräldrar med utländsk bakgrund. Malmö: Malmö Academy of Music. (diss.)
- Holmberg, Kristina (2010) Musik- och kulturskolan i senmoderniteten: reservat eller marknad? Malmö: Malmö Academy of Music
- Holmén, J. (1992). Folkmusiken i musikskolan: studier i folkmusikens roll i de kommunala musikskolorna i Kopparbergs län. Stockholm: Stockholms univ., Musikhögskolan.
- Hägglund, K. (2002). Vår teater – de första 60 åren. Stockholm: Kulturskolan Stockholm, Stockholms kulturförvaltning.
- Immonen, K., & Nordström, J. (1997). Musikskola eller kulturskola - det är frågan?: en jämförande studie mellan en sk traditionell musikskola i Umeå och en kulturskola i Södertälje. Piteå.
- Johnson, B. L. (2004). A sound education for all: Multicultural issues in music education. *Educational Policy*, 18(1), 116–141. doi:10.1177/0895904803260028
- Kempe, A.-L. (1994). Hur initieras och formas ett utvecklingsarbete?: en explorativ studie av en kulturskola i förändring. Stockholm: Centrum för musikpedagogisk forskning, MPC.
- Kristensson, M. (2002). Elevers upplevelser av Vår Teater: en studie av tonåringars engagemang i teaterverksamheten vid Stockholms Stads Kulturskola. Stockholm: Stockholms universitet.
- Lagnefeldt, L.E. (1971) Barn och teater i Stockholm från år 1926 till år 1968: med tonvikt lagd på perioden 1940-1968. Stockholm: Stockholms universitet.
- Lilliedahl, J & Georgii-Hemming, E. (2009). Parental expectations of the Swedish municipal school of arts. *British Journal of Music Education*. 26:3, 257–271

- Lindeborg, R. (1999). Från musikbildningsarbete till kommunal musikskola: vägen mot musikpedagogiska traditioners institutionalisering i Stockholm 1954-1961. Stockholm: Centrum för musikpedagogisk forskning (MPC).
- Nagel, I., Damen, M.-L., & Haanstra, F. (2010). The arts course CKV1 and cultural participation in the Netherlands. *POETICS*, 38(4), 365–385. doi:10.1016/j.poetic.2010.05.003
- Nilsson, S. (2001). *Liv och lust: Örebro, kulturskolan och den skapande mångfalden*. Malmö: Polyvalent.
- Nilsson, S. (2011). *Sikta högt: trettiofyra musik- och kulturskolor i förvandling*.
- Ohlsson-Blendulf, I. (1992). Musikskolledaren: pedagogisk ledare eller kommunal lekare. In *Den kommunala musikskolan idag och imorgon* (Vol. S. 41–42). Den kommunala musikskolan idag och imorgon: Stockholm: Kungl. Musikaliska akademiens musikutbildningsnämnd i samarbete med Nämnden för pedagogiskt utvecklingsarbete (PU) och med Centrum för musikpedagogisk forskning (MPC) vid Musikhögsk. i Stockholm, 19.
- Persson, T. (1998). *Det låg i luften: den kommunala musikskolans framväxt: en studie av musikskolorna i Mörbylånga, Tranås, Kiruna och Borås*. Göteborg: Göteborgs universitet, Musikvetenskapliga institutionen.
- Persson, T. (2001). *Den kommunala musikskolans framväxt och turbulenta 90-tal: en studie av musikskolorna i Mörbylånga, Tranås, Kiruna och Borås*. Göteborg: Institutionen för musikvetenskap, Univ.
- Rasmussen, K. (1992). Temaarbete på högstadiet: vilken plats har musikämnet fått? eller hänger skola och musikskola ihop? In *Den kommunala musikskolan idag och imorgon* (Vol. S. 38–40). Den kommunala musikskolan idag och imorgon: Stockholm: Kungl. Musikaliska akademiens musikutbildningsnämnd i samarbete med Nämnden för pedagogiskt utvecklingsarbete (PU) och med Centrum för musikpedagogisk forskning (MPC) vid Musikhögsk. i Stockholm, 19.
- Reimers-Wessberg, M. (1992). *Lyssna är silver - spela är guld: den kommunala musikskolans förhistoria och första år*. In *Den kommunala musikskolan idag och imorgon* (Vol. S. 14–19). Den kommunala musikskolan idag och imorgon: Stockholm: Kungl. Musikaliska akademiens musikutbildningsnämnd i samarbete med Nämnden för pedagogiskt utvecklingsarbete (PU) och med Centrum för musikpedagogisk forskning (MPC) vid Musikhögsk. i Stockholm, 19.
- Reimers, L. (1992). *Den kommunala musikskolan idag och imorgon: symposium på Kungl. Musikaliska akademien den 19-20 februari 1992*. Stockholm: Kungl. Musikaliska akademiens musikutbildningsnämnd i samarbete med Nämnden för pedagogiskt utvecklingsarbete (PU) och med Centrum för musikpedagogisk forskning (MPC) vid Musikhögsk. i Stockholm.
- Rostvall, A-L. & West, T. (2001) *Interaktion och kunskapsutveckling: En studie av frivillig musikundervisning*. Stockholm: KMH-förlaget.
- Russell-Bowie, D. (2009). What me? Teach music to my primary class? Challenges to teaching music in primary schools in five countries. *Music Education Research*, 11(1), 23–36. doi:10.1080/14613800802699549
- Saar, T (1999) *Musikens dimensioner – En studie av unga musikers lärande*. Göteborg : Acta Universitatis Gothoburgensis

- Sjölander, A. (1995). Från kommunal musikskola till kulturskola: en intervjustudie om musikutbildning i förändring. Piteå.
- Stålhammar, B. (1995) Samspel Grundskola – musikskola i samverkan. En studie av den pedagogiska och musikaliska interaktionen i en klassrumssituation. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Sundstedt, R., & Jacobson, M. (1998). Musik för alla: om Stockholms kommunala musikskola, historik, mål och visioner. Stockholm: Stockholmia.
- Svenska Kommunförbundet (1984). Den kommunala musikskolan: en resurs i kulturlivet. Stockholm: Sv. kommunförb.
- Tivenius, O. (2001). "Skönheten och odjuret": målformuleringsproceduren vid två kulturskolor. Örebro: Örebro universitet, Musikhögskolan.
- Tivenius, O. (2008). Musiklärartyper: en typologisk studie av musiklärare vid kommunal musikskola. Örebro: Örebro universitet. Retrieved from <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:oru:diva-2487>
- Tivenius, Olle (2008) Musiklärartyper: en typologisk studie av musiklärare vid kommunal musikskola. Örebro: Örebro universitet
- Toboso, S. (2010). Music Teacher Training through blended learning: A case study. CULTURA Y EDUCACION, 22(4), 491–505. doi:10.1174/113564010793351858
- Törnquist, Els-Mari (2000). Skapande föreställning. Elevers uppfattningar av arbetet i ett musikalprojekt. (Lic. avh.) Musikhögskolan i Malmö, Lunds universitet.
- Väkevä, L. (2010). Garage band or GarageBand®? Remixing musical futures. British Journal of Music Education, 27(1), 59–70. Retrieved from <http://www.scopus.com/inward/record.url?eid=2-s2.0-79956085997&partnerID=40&md5=dc6ea4197b12720f4bbd99eafa6847ce>
- William Kristiansen, T. (2002). Verksamhet i kris II: Stockholm stads kulturskola - skola eller nöjesfält?: debatt. In Musikern (Vol. 2002:6, s.).
- Williams, K. (2008). Steel Bands in American Schools: What They Are, What They Do, and Why They're Growing! Music Educators Journal, 94(4), 52–57. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=afh&AN=31259083&site=ehost-live&scope=site>